



# LIETUVOS RESPUBLIKOS LYGIŲ GALIMYBIŲ KONTROLIERIUS

## SPRENDIMAS

### DĖL GALIMOS DISKRIMINACIJOS TAUTYBĖS PAGRINDU TEIKIANT BŪSTO NUOMOS PASLAUGAS TYRIMO

2019-06-05 Nr. (19)SN-78)SP-73  
Vilnius

Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyboje (toliau – Tarnyba) 2019 m. kovo 25 d. gautas pareiškėjos (duomenys neskelbtini) (toliau – Pareiškėja) skundas dėl galimos diskriminacijos atsisakant teikti būsto nuomos paslaugas. Skunde teigiama, jog Pareiškėjos giminaitė<sup>1</sup> 2019 m. vasario 15 d. telefonu kreipėsi į nekilnojamojo turto agentą (duomenys neskelbtini) (toliau – Agentas) dėl galimybės išnuomoti butą, skelbimas apie kurį buvo patalpintas interneto tinklalapyje. Pareiškėja nepateikė šio skelbimo, neinformavo apie tinklalapį, kuriame jis buvo skelbiamas, bei nenurodė kitų nuomojamo buto savininką leidžiančių identifikuoti duomenų. Pareiškėjos teigimu, Agentas, sužinojęs, jog Pareiškėja yra rumunė, atsisakė išnuomoti butą ir nutraukė pokalbį telefonu.

Lietuvos Respublikos lygių galimybių kontrolierė Agneta Skardžiuvienė (toliau – Lygių galimybių kontrolierė) 2019 m. balandžio 1 d. raštu Nr. (19)SN-78)S-281 „Dėl informacijos pateikimo“ kreipėsi į Agentą, prašydama per 5 darbo dienas nuo reikalavimo gavimo dienos (kuo skubiau) pateikti paaiškinimą ir atsakyti į klausimus: kur buvo paskelbtas skelbimas apie nuomojamą butą ir koks jo turinys; kas yra buto nuomotojas; kodėl Pareiškėja kreipėsi į jį; ar nuomotojas yra registravęs savo veiklą (dėl būsto nuomos); kodėl butas nebuvo išnuomotas Pareiškėjai; ar butas, dėl kurio kreipėsi Pareiškėja, yra išnuomotas, jei taip, kokios tautybės asmeniui (-ims). Kartu prašyta pateikti kitą, reikšmingą informaciją, susijusią su atliekamu tyrimu.

Lygių galimybių kontrolierė

---

<sup>1</sup> Pareiškėjos giminaitės vardas ir pavardė Tarnybai žinomi.

n u s t a t ė:

2019 m. balandžio 9 d. Agentas elektroniniu paštu Tarnybai pateikė atsakymus (paaiškinimą) į 2019 m. balandžio 1 d. raštą Nr. (19)SN-78)S-281 „Dėl informacijos pateikimo“. Paaiškiniame Agentas nurodė, kad 2019 m. vasario mėn. sulaukė skambučio dėl vieno iš siūlomų nuomoti butų. Agentas teigė, jog atsimena, kad Pareiškėjos pageidautą butą nuomojo jo savininkas, fizinis asmuo. Prieš buto apžiūrą Agentas paprašė suteikti informaciją apie asmenis, ketinančius išnuomoti butą, tai yra, duomenis, kas gyventų, kuriam laikotarpiui nuomotųsi ir pan. Skambinusi Pareiškėjos giminaite paaiškino, kad butą ketina išsinuomoti iš Rumunijos atvykusi moteris, kuri nemoka lietuvių kalbos. Pareiškėjos giminaite Agentas informavo, kad buto savininkas pageidauja lietuviškai kalbančių nuomininkų, nes nemoka užsienio kalbų ir dėl to negalės su jais bendrauti. Agentas teigia, kad norėjo pasiūlyti nuomotis kitą butą, tačiau Pareiškėjos giminaite pokalbį nutraukė.

Agento teigimu, Pareiškėjos pageidautas butas galimai būtų išnuomotas Pareiškėjai, jeigu ji nebūtų nutraukusi pokalbio su juo ir jie apsvarstytų visas įmanomas galimybes susitarti su buto savininku dėl buto nuomos sąlygų. Tokiu atveju galėtų padėti vertėjas, mokantis Pareiškėjai suprantamą ir lietuvių kalbas, bei galėtų tarpininkauti Pareiškėjai bendraujant su buto savininku.

Agentas pranešė, kad skelbimas dėl buto nuomos buvo paskelbtas interneto svetainėse: [www.aruodas.lt](http://www.aruodas.lt) ir [www.skelbiu.lt](http://www.skelbiu.lt). Šiuo metu Pareiškėjos pageidautas butas yra išnuomotas, o Agentas netvarko šio buto savinimo asmens duomenų.

2019 m. gegužės 6 d. Tarnybos atstovas kreipėsi į Agentą telefonu, prašydamas išsamiau paaiškinti aplinkybes dėl atsisakymo išnuomoti Pareiškėjai butą. Agentas paaiškino, kad butas neišnuomotas Pareiškėjai ne dėl to, kad ji yra rumunų tautybės, o dėl to, kad buto savininkas moka tik lietuvių kalbą ir negalėtų susikalbėti su lietuvių kalbos nemokančia Pareiškėja. Tai apsunkintų judviejų bendravimą. Agentas pažymėjo, kad telefoninio pokalbio su Pareiškėjos giminaite metu jis norėjo pasiūlyti kitą butą, su kurio savininkais Pareiškėja galėtų susikalbėti anglų kalba, arba aptarti vertėjavimo galimybes nuomojantis Pareiškėjos pageidautą butą. Tačiau ramų pokalbio toną pakeitė grasinimai dėl kreipimosi į teismą, dėl Agento veiklos nutraukimo ir pan., o vėliau Pareiškėjos giminaite pokalbį nutraukė. Agentas taip pat paaiškino, kad asmens, ketinančio išnuomoti butą, tautybė neturėjo jokios įtakos galimybei išsinuomoti Pareiškėjos pageidautą butą. Svarbiausia sąlyga buvo galimybė susikalbėti abiem šalim suprantama kalba.

## Lygių galimybių kontrolierė

## k o n s t a t u o j a:

Skundo tyrimo metu buvo vertinama, ar Agentas, teikdamas būsto nuomos paslaugas, nepažeidė Lygių galimybių įstatymo 8 str. 1 punkto nuostatų, įpareigojančių prekių pardavėjus, gamintojus ar paslaugų teikėjus, visiems vartotojams sudaryti vienodas sąlygas gauti tokius pačius gaminius, prekes ir paslaugas, įskaitant aprūpinimą būstu, ir taikyti vienodas apmokėjimo sąlygas ir garantijas už tokius pačius ir vienodos vertės gaminius, prekes ir paslaugas.

Taigi buvo atliekamas tyrimas dėl galimos diskriminacijos tautybės pagrindu vartotojų teisių apsaugos srityje.

Pažymėtina, jog tiek Europos Sąjungos, tiek nacionaliniuose teisės aktuose diskriminacija, pačia bendriausia šio žodžio prasme, reiškia teisių sumažinimą arba atėmimą tam tikrai kategorijai asmenų dėl kokių nors požymių. Diskriminacijos sąvoka paprastai siejama su lygių galimybių, lygiateisiškumo pažeidimu, o nediskriminavimas – su asmenų lygaus traktavimo, lygių galimybių realizavimo kategorijomis. Konstitucinė diskriminacijos samprata atskleidžiama pasiremiant Lietuvos Respublikos Konstitucijos 29 str. turiniu, kuriame numatyta, kad įstatymui, teismui ir kitoms valstybės institucijoms ar pareigūnams visi asmenys lygūs, ir nurodoma, jog žmogaus teisių negalima varžyti ir teikti jam privilegijų dėl jo lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų pagrindu. Konstitucinis visų asmenų lygybės įstatymui principas pažeidžiamas, kai tam tikra grupė asmenų, kuriems yra skiriama teisės norma, palyginti su kitais tos pačios normos adresatais, yra kitaip traktuojama, nors tarp tų grupių nėra tokio pobūdžio ir tokios apimties skirtumų, kad toks nevienodas traktavimas būtų objektyviai pateisintinas. Asmenų lygybės principas iš esmės reiškia diskriminacijos draudimą, o diskriminacija dažniausiai suprantama kaip žmogaus teisių varžymas ar tam tikrų privilegijų teikimas, atsižvelgiant į lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų požymius.

Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 21 str. draudžia bet kokią diskriminaciją, ypač dėl asmens lyties, rasės, odos spalvos, tautinės ar socialinės kilmės, genetinių bruožų, kalbos, religijos ar tikėjimo, politinių ar kitokių pažiūrų, priklausymo tautinei mažumai, turtinės padėties, gimimo, negalios, amžiaus, seksualinės orientacijos.

Nagrinėjamu atveju Pareiškėjos giminaitė kreipėsi į Agentą dėl Pareiškėjos galimybės išnuomoti butą, tačiau Agentas, sužinojęs, jog nuomininkė yra rumunė ir nemoka lietuvių kalbos, nesudarė

galimybės Pareiškėjai išsinuomoti jos pageidautą butą. Pareiškėjos manymu, būsto nuomos paslaugos jai nebuvo suteiktos dėl jos tautybės.

Pagal Lygių galimybių įstatymo 8 str. 1 dalį, prekių pardavėjas, gamintojas ar paslaugų teikėjas, įgyvendindamas lygias galimybes, nepaisydamas lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos, privalo visiems vartotojams sudaryti vienodas sąlygas gauti tokius pačius gaminius, prekes ir paslaugas, įskaitant aprūpinimą būstu, ir taikyti vienodas apmokėjimo sąlygas ir garantijas už tokius pačius ir vienodos vertės gaminius, prekes ir paslaugas.

Tiesioginė diskriminacija yra elgesys su asmeniu, kai lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos pagrindu jam taikomos mažiau palankios sąlygos, negu panašiomis aplinkybėmis yra, buvo ar būtų taikomos kitam asmeniui (Lygių galimybių įstatymo 2 str. 9 punktą). Tiriama diskriminacijos fakto buvimą ar nebuvimą, yra lyginami keli žmonės, kurie skiriasi savo tapatybės požymiais, kitais požymiais, ir vertinama, ar tokiose pačiose, ar panašiose aplinkybėse jie traktuojami vienodai. Vertinant diskriminaciją tautybės pagrindu, nustatoma, ar asmuo dėl tam tikros tautybės atsidūrė mažiau palankioje padėtyje nei kitos tautybės asmuo.

Pareiškėjos manymu, ji buvo diskriminuojama tautybės pagrindu. Agentas informavo, kad ne tautybė buvo pagrindinis kriterijus, lemiantis galimybę išnuomoti Pareiškėjos pageidautą butą, o šio buto savininko noras susikalbėti su nuomininku jam suprantama kalba, šiuo atveju – lietuvių kalba. Agentas savo paaiškinimuose pažymėjo, jog Pareiškėjos giminaite netinkamai sureagavo į jo posakį, kad buto savininkas pageidautų lietuviškai kalbančių nuomininkų. Pasak jo, pokalbio metu nebuvo akcentuojama nuomotojo tautybė ar kiti jam priskirtini požymiai, kilmė, pilietybė ir pan.

Agentas taip pat pranešė, kad dirba nekilnojamojo turto rinkoje, todėl galėjo Pareiškėjai pasiūlyti kitus butų nuomos variantus, kurie galimai tenkintų Pareiškėją. Tačiau Pareiškėjos giminaitei nutraukus pokalbį, efektyviai išspręsti buto nuomos klausimo nepavyko.

Vertinant Pareiškėjos argumentus dėl galimos diskriminacijos tautybės pagrindu, pažymėtina, kad šiuo atveju panašioje padėtyje būtų visų tautybių asmenys, kurie negalėtų susikalbėti su nuomotoju. Darytina prielaida, kad ir lietuvių tautybės asmuo, nekalbantis lietuviškai, galėtų atsidurti tokioje pačioje padėtyje. Kita vertus, jei Pareiškėja, būdama rumunė, mokėtų lietuvių kalbą arba pasitelktų vertėją, jos pageidautas butas jai būtų išnuomotas.

Kalba, kaip pagrindas, kuriuo draudžiama diskriminacija, yra numatytas Lygių galimybių įstatyme, tačiau šiuo atveju ne Pareiškėjos mokamos kalbos, kaip tam tikras jos tapatybės požymis, o

buto savininko galimybė su buto nuomininku bendrauti tik lietuvių kalba buvo būtina Pareiškėjos pageidauto buto nuomos sąlyga.

Remiantis išdėstytais argumentais, konstatuotina, kad duomenų, patvirtinančių aplinkybę, jog Pareiškėjai nebuvo sudaryta galimybė išsinuomoti jos pageidautą butą dėl jos tautybės, nėra. Atsižvelgiant į tai, nėra pagrindo konstatuoti, kad buvo pažeisti Lygių galimybių įstatymo 8 str. 1 punkto, įpareigojančio prekių pardavėjus, gamintojus ar paslaugų teikėjus, visiems vartotojams sudaryti vienodas sąlygas gauti tokius pačius gaminius, prekes ir paslaugas, įskaitant aprūpinimą būstu, ir taikyti vienodas apmokėjimo sąlygas ir garantijas už tokius pačius ir vienodos vertės gaminius, prekes ir paslaugas, reikalavimai.

Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta, bei vadovaudamasi Lygių galimybių įstatymo 17 straipsniu, 29 straipsnio 3 dalies 2 punktu,

Lygių galimybių kontrolierė

n u s p r e n d ž i a:

1. Nutraukti tyrimą, trūkstant objektyvių duomenų apie padarytą pažeidimą.
2. Su sprendimu supažindinti Pareiškėją ir Agentą.

Sprendimas gali būti skundžiamas Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka Lietuvos administracinių ginčų komisijai (Vilniaus g. 27, 01402 Vilnius) arba apygardos administraciniam teismui.

Lygių galimybių kontrolierė

Agneta Skardžiuvienė